

DEN FÖRSTA SAMHÄLLSNIVÅ

ULLA HERLITZ
HANS ARÉN

NÄR

orken tar slut

eldsjälen flyttar

projektfinansieringen upphör

VEM

driver arbetet framåt mot ett

socialt, ekologiskt och ekonomiskt

bärkraftigt samhälle?

DEN FÖRSTA
SAMHÄLLSNIVÅN
ULLA HERLITZ
HANS ÅREN

- en modell för hur
lokalt utvecklings-
arbete kan ut-
vecklas och hur
samhället vinner
hållbara bygder,
ökad delaktighet
och fördjupad
demokrati

Adresserar fundamentala samhällsfrågor

- Hållbar utveckling - ekologiskt, socialt, ekonomiskt
- Demokratiskt inflytande – rättigheter och skyldigheter

Gifter ihop

ideella, privata och offentliga
resurser och engagemang i en
lokalt vald nämnd + kansli

med grundpelarna
lokal demokrati
fördjupad översiktsplanering
lokal finansiering

Läs om förslag
och argument !

för visst är det absurt....

**Dagens människor är mer
välmående, utbildade, rikare,
friskare, lever längre och har massor
av fritid jämfört med 1700 talets
människor – men har inte mycket att
säga till om i lokalsamhället.**

I mitten av 1700-talet

utfärdades en mönster-by-ordning som Kunglig Maj:t sände ut till alla byarna för att anpassas till lokala förhållanden och sedvaneregler. By-ordningen skulle sedan fastställas av Härads Rätten för att "för lag uti byeskrån vara gällande".

Styrsö By ordning 1821

Fastställd av Härads Rätten

§ 14

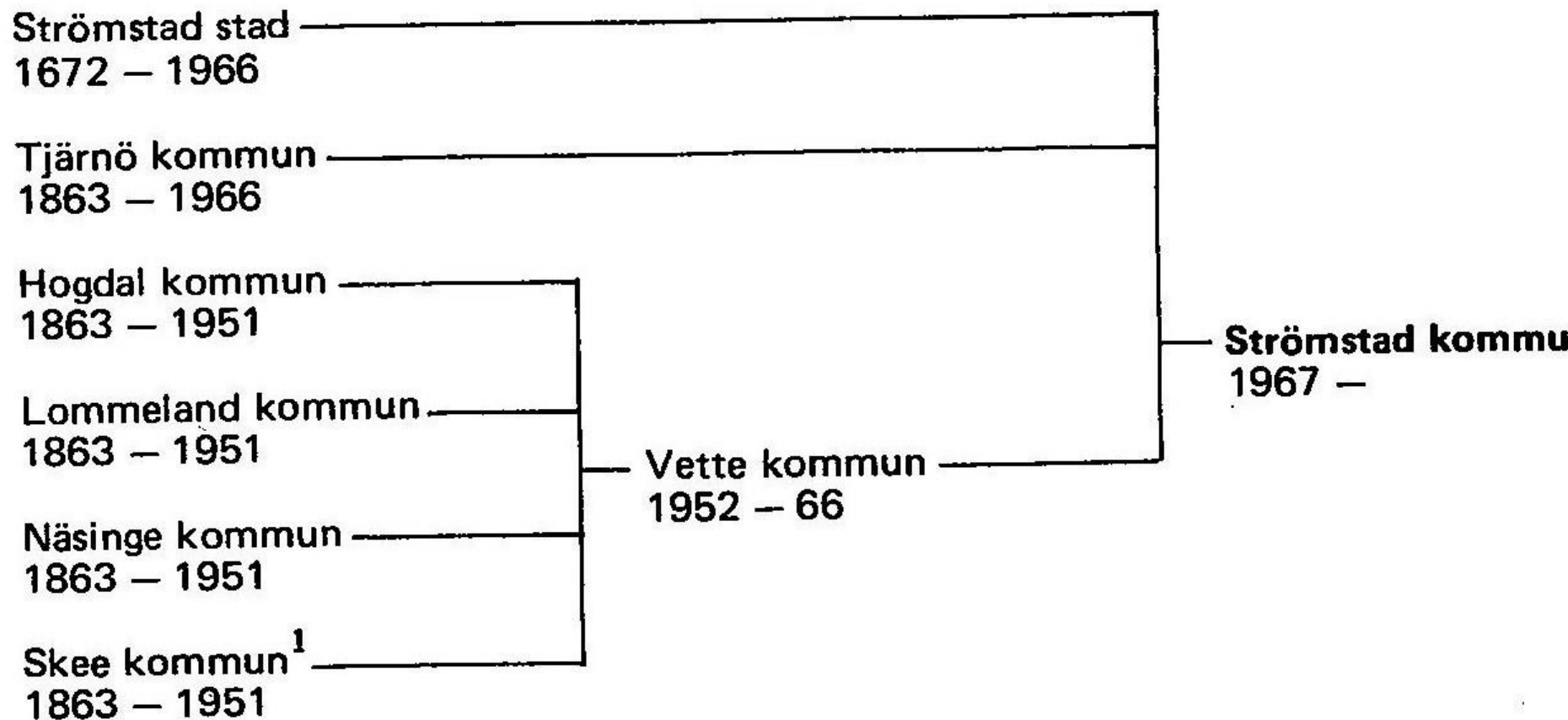
Då det är ungdomens wana att sent om aftnarne och nattetid gå omkring i byen, ofreda folk med stenkastande i väggarne och stojande, så skall det wid förekommande der af wara föräldrarnas och husbönders skyldighet att sedan kl. 9 om aftonen ej tillåta de i huset warande personer, kringwandra i byen wid bot af En Rd B:o.

Socknarna funnits sedan medeltiden ofta på gamla hedniska kultplatser

- Nya kommunallagar 1862
Omkring 2 500 kommuner = gamla socknarna
- Kommunsammanslagning 1952
- Kommunsammanslagning 1974
resulterade i 289 kommuner
(idag 290 kommuner)

Kommunernas släktträd

¹ Tätorten Björneröd och Kroken var municipalsamhälle 1902 – 58.

ADOLFSSON, MAGNA,
fru, Öddö. Led. av fattigv.-styr.

ADOLFSSON, MAJA,
fru, Gullnäs. Led. av nykterh.-nämnd.

AGRELL, RAGNAR,
folkskollärare, Rossö. Ordf. i valnämnd.

ALBINSSON, ANDERS,
snickare, Öddö. V. ordf. i byggn.-nämnd.

AMUNDSSON, THORVALD,
hemmansägare, Sydoster, född 7/7 1902 i Tjärnö förs. Föräldrar: Hilmer Amundsson och Amelia f. Ottosson.
Ordf. i hamnstyr. och hälsov.-nämnd, led. av komm.-fullm., komm.- och tax.-nämnd. Styr.-led. i avd. 38 av Sv. västkustfisk. centralförb.

ANDERSSON, BOLIN,

hemmansägare, Tjärnö, född 2/10 1899 i Tjärnö förs. Föräldrar: Martin Andersson och Anna f. Edvardsson. Gift 1929 med Hedvig född Olausson 5/10 1905.
Ordf. i fattigv.-styr. från 1953 och led. av komm.-fullm. sedan 1940. Tid. led. av tax.- och hälsov.-nämnd.

ANDERSSON, HILDING,
hemmansägare, Kile. Skiftesgodeman.

ANDERSSON, HILDING,
hemmansägare, Sydoster. Led. av biblioteks- och folksk.-styr.

ANDERSSON, HJALMAR,

hemmansägare, född 26/12 1890 i Tjärnö förs. Föräldrar: Anders och Amanda Charlotta Andersson.
Lantbrukare och fiskare på Sydoster sedan 1912.
Led. av biblioteksstyr. från 1946, civilförsv.-nämnd från 1947, barnav.-nämnd och fattigv.-styr. från 1948.
Roteombud. Länsnykterh.-nämndens ombud för Tjärnö kommun.
Skr. i avd. 38 av Sv. västkustfisk. centralförb.

ANDERSSON, HUGO,

fiskare, Kile, född 12/3 1912 i Tjärnö förs. Föräldrar: Lars Andersson och Elna f. Larsson. Gift 1940 med Saga född Vilhelmsson 9/2 1918. Barn: Sven-Åke, Bengt.
Led. av komm.-fullm. (sedan 1948) och hälsov.-nämnd.

ANDERSSON, KARL,

lantbrukare, Tjärnö, född 26/3 1903 i Tjärnö förs. Föräldrar: Anders Karlsson och Karolina f. Hansson. Gift 1936 med Karin född Carlsson 6/1 1914. Barn: Roy, Stellan, Georg, Birgitta, Mona, Ingegerd, Donald, Urban.
Ordf. i byggn.-nämnd sedan 1952 och led. av hälsov.-nämnd.

ANDREASSON, ERIK,
lantbrukare. Led. av komm.-nämnd.

AXELSSON, BIRGER,
fiskare, Öddö. Ordf. i valnämnd.

BILLING, GUNNAR,
snickare, Rossö. Led. av byggn.-nämnd.

BILLING, HANS,
fabrikör, Rossö. Led. av komm.- och valnämnd samt fattigv.-styr.

EDVARDSSON, IVAR,
fiskare, Ramsö. Ordf. i valnämnd.

HANSSON, ASTRID,
lärarinna, Sydoster. Ordf. i barnav.-nämnd.

HANSSON, EINAR,
fiskare, Långö. Led. av hälsov.-nämnd.

HANSSON, ERIK,
fiskare, Tjärnö. Led. av komm.-nämnd.

HANSSON, IVAR,
snickare, Daftö. Led. av byggn.-nämnd.

HANSSON, JOHAN,
hemmansägare, Långö. V. ordf. i fattigv.-styr.

HANSSON, NORÉN,
hemmansägare, Rossö. Led. av nykterh.-nämnd.

HOLM, HELGA,
fru, Sydoster. Led. av hälsov.-nämnd.

HOLMSTRÖM, GUSTAV,

snickare, född 30/10 1898 i Tjärnö förs.
Gift 1934 med Ester Charlotta född Lund-
qvist 12/9 1912. Barn: Gerd, Elisabeth.
Led. av komm.-fullm. samt ordf. i nyk-
terh.- och valnämnd.

HOLMSTRÖM, SVANTE,

poststationsföreståndare, Rossö. Ordf. i
byggn.-nämnd.

JOHANDER, AXEL d. y.,

Nordkoster. Led. av komm.- och tax-
nämnd.

JOHANSSON, ALBERT,

f. hemmansägare, Nöddö, född 5/12 1881
i Skee förs. Gift 1906 med Hanna född
Norén 4/9 1884. Barn: Holger, Svea,
Edith, Gretha, Tage.
Ordf. i hästutt-nämnd, v. ordf. i komm.-
nämnd och led. av nykterh.-nämnd, över-
blockledare. Tid. led. av komm.-fullm.,
val-, tax.- och arbetsl.-nämnd.
Kassör och räkensk.-företare i Tjärnö erk.
sjukkassa sedan 1937.

JOHANSSON, ALGOT ELOF,

fiskare, Nordkoster, född 21/12 1910 i
Tjärnö förs.
Led. av hälsov.- och tax.-nämnd sedan
1948.

JOHANSSON, ANDERS HARTV.,

fiskare, Korsnäs. Led. av komm.-fullm.

JOHANSSON, AUG. SIGFRID,

hemmansägare, Långö. Led. av komm.-
fullm.

JOHANSSON, GERDA,

led. av barnav.-nämnd.

JOHANSSON, GUSTAV,

led. av barnav.-nämnd.

JOHANSSON, KARL,

gårdsföreståndare, Korsnäs. Ordf. i komm.-
stämma.

JOHANSSON-SPINDEL, KARL H.,

småbrukare, Rossö. Led. av komm.-fullm.
och valnämnd.

JONASSON, JONAS,

fiskhandlare, Rossö, född 12/10 1904 i
Tjärnö förs. Föräldrar: Ernst Jonasson
och Maria f. Karlsson. Gift 1940 med
Helmy född Johander 27/11 1905. Barn:
Britt-Mari, Evert-Douglas.
Överförmyndare från 1952, v. ordf. i val-
nämnd från 1950 och led. av komm.-fullm.
från 1947. Tid. led. av tax.-nämnd.
Led. av kyrkofullm. sedan 1944.
Ordf. i Rossö-kretsen av Sv. RK.

CARLGREN, TORSTEN,

fiskare, Nordkoster, född 23/11 1908 i
Tjärnö förs. Föräldrar: Carl Carlgren och
Justina f. Carlsson. Gift 1940 med
Helmy född Carlsson 12/6 1912. Barn:
Erling.
Led. av folksk.-styr. sedan 1949 och
byggn.-nämnd sedan 1948.

KARLSSON, ALGOT,

fiskare, Nordkoster. Skiftesgodeman och
led. av komm.-fullm.

KARLSSON, DAGMAR,

lärarinna, Tjärnö. Led. av barnav.-nämnd.

KARLSSON, ELSA,

fröken, Korsnäs. Led. av fattigv.-styr.

KARLSSON, ESTER,

fru, Öddö. Led. av nykterh.-nämnd och
kyrkoråd.

KARLSSON, HELGE,

hemmansägare, Rävö. Skiftesgodeman och
led. av tax.-nämnd.

KARLSSON, JOHN ALFRED,

hemmansägare, Valö. Led. av komm.-
fullm.

CARLSSON, JOHN EDG.,

fiskare, Nordkoster, född 10/2 1906 i
Tjärnö förs. Föräldrar: Axel och Char-

lotta Carlsson. Gift 1937 med Ida Naemie
född Axelsson 21/7 1912. Barn: Mona
Anette, Lena Britt-Marie.
Led. av komm.-fullm. och kyrkofullm.
Tid. led. av folksk.-styr., byggn.- och tax-
nämnd.

KARLSSON, KARL,

kyrkovaktmästare, Sydoster, född 22/4
1884 i Tjärnö förs.
Led. av fattigv.-styr.

KARLSSON, OVE,

fiskare, Nordkoster, född 12/9 1908 i
Tjärnö förs.
Led. av byggn.-nämnd.

CORNELIUSSON, AXEL,

hemmansägare, Nyckleby. Skiftesgodeman.

COSTER, FRITZ,

pensionatsägare, Tjärnö, född 29/4 1902
i Skee förs. Gift 1944 med Allie född
Skärström 5/5 1908. Barn: Josef, Ruben.

Förest. för Betanieförs. på Tjärnö sedan 1934 och driver tillsammans med maken ett större pensionatsföretag sedan 1944. Ordf. i komm.-nämnd och förmedl.-org. för statens bostadsbyggn.-lån från 1952, ordf. i kristidsnämnd 1942—49 och familjebidr.-nämnd sedan 1942, ordf. i arbetsl.-nämnd, v. ordf. i komm.-stämma från 1942 och pensionsnämnd från 1944 samt led. av styr. för Vette polisdistr.

LARSSON, ARNE,

fiskare, Sydkoster, född 4/6 1921 i Tjärnö förs. Föräldrar: Hans Larsson och Maria f. Hansson. Gift 1945 med Birgit född Johansson 17/9 1920. Barn: Lena, Margaretha. Ordf. i byggn.-nämnd sedan 1949 och led. av komm.-fullm. från 1951. Ordf. i Strömstadsfisk. andelsför. från 1952 då den bild.

LARSSON, GEORG,

fiskare, Sydkoster, född 22/11 1919 i Tjärnö förs. Föräldrar: Johan Larsson och Adelina f. Gustavsson. Gift 1946 med Ina född Bengtsson 12/8 1926. Barn: Lill, Lis. Led. av komm.-fullm. från 1951. Kungl. Maj:ts medalj och diplom för räddn. av människoliv, 1941.

LARSSON, KARL OSKAR,

hemmansägare, Nöddö, född 14/9 1891 i Skee förs. Föräldrar: Lars H. Olausson och Maria f. Carlsdotter. Gift 1916 med Gerda född Olausson 12/5 1888. Barn: Per. Led. av komm.-fullm. sedan 1935 och pensionsnämnd sedan ett flertal år. Tid. led. av fattigv.-styr., tax., familjebidr., arbetsl.-, val- och komm.-nämnd. Nämndeman i Norrvikens doms. 1937—49.

LARSSON, RAGNAR,

fiskare, Rossö. Led. av byggn.-nämnd.

LILLIENBELKE, SIGVARD,

hemmansägare, Daftö. Skiftesgodeman och led. av valnämnd.

NILSSON, HARRY,

hemmansägare, Tjärnö, född 27/3 1901 i Oslo. Gift 1929 med Anna född Karlsson 9/12 1903. Barn: Alf, Kurt, Solvie. Ordf. i pensionsnämnd sedan 1943 och komm.-fullm. från 1948, v. ordf. i valnämnd från 1952 och led. av tax.-nämnd.

NICKLASSON, JULIUS,

fiskare, Styrö. Led. av byggn.-nämnd.

NICKLASSON, KARL,

fiskare, Styrö. V. ordf. i hälsov.-nämnd.

NICKLASSON, OLOF,

fiskare, Öddö. Led. av civilförsv.- och pensionsnämnd.

OLAUSSEN, OSBORN,

skeppare, Rossö. Led. av komm.-fullm. och pensionsnämnd.

OLSSON, JOHAN,

hemmansägare, Rossö. Skiftesgodeman och led. av tax.-nämnd.

OLSSON, NILS,

fiskare, Saltö. Led. av komm.-fullm. och valnämnd.

OLSSON, TORIN,

hemmansägare, Rossö. Led. av barnav.- och valnämnd.

QVARFORDT, G. W.,

hönseriägare, Nöddö. Led. av folksk.-styr. och pensionsnämnd.

SALTELL, KARL,

affärschef, Saltö, född 19/1 1905 i Tjärnö förs. Gift 1940 med Martha född Christensson 11/5 1916. Barn: Naimi, Ruth, Birgitta Karin, Lena. Ordf. i valnämnd. Led. av kyrkofullm. och revisor för kyrkans räkenskaper.

SAMUELSSON, SAMUEL A.,

hemmansägare, Lindholmen. Led. av komm.-fullm.

SIMONSSON, TORSTEN,

hemmansägare, Torgonö, född 6/3 1915 i Skee förs. Led. av fattigv.-styr. och tax.-nämnd.

SUNDGREN, ARTUR,

f. förman, Öddö. V. ordf. i komm.-fullm. och led. av folksk.-styr.

TOMASSON, TOMAS,

snickare, Långö. Led. av byggn.-nämnd.

ZIMMERMAN, RUDOLF,

köpmän och poststationsförest., Tjärnö, född 27/5 1895 i Tjärnö förs. Led. av civilförsv.-nämnd och folksk.-styr.

ÖSTERBERG, RUDOLF,

komminister, född 26/9 1905 i Guilhols förs. Gift 1942 med Ingegerd född Thysell 13/2 1913. Barn: Hans Erik Alberth, Anna-Kerstin, Nils Olof Gunnar, Ingegerd Cecilia. Studentex. som privatist 1932, teol. kand. 1940 och prästvigd 1941. Komminister på Tjärnö från 1/7 1946. Ordf. i hälsov.-, hembj.- och civilförsv.-nämnd samt led. av barnav.- och komm.-nämnd från 1948, ordf. i folksk.-styr. från 1949 och kyrkofullm. från 1951. Makan fil. mag., v. ordf. i barnav.-nämnd.

Allt färre fattar beslut över allt fler

- 1952 hade Tjärnö 1587 invånare och 68 förtroendevalda
- 200 000 förtroendevalda i början av 1950-talet
- idag 37 000 förtroendevalda
- Nya kommittédirektiv Dir 2017:13 – frivilliga kommunsammanslagningar

Ett demokratiskt underskott

- Kommuner slås samman
- Förtroendevalda medborgare får gå
- Kommunalkontor läggs ner
- Förvaltning och service centraliseras

MEN....

Lokala samhällsföreningar bildas

*Hela Sverige
ska leva!*

OCH

Den centrala politikens roll måste vara att tillhandahålla möjligheter som underlättar och stöttar utvecklingen av en första samhällsnivå i hela landet – ”en demokratisk formalisering av det lokala utvecklingsarbetet som innebär att makt och ansvar blir tydligare”.

